

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Tôte jurisdicțiunile au primit re-scriptul pentru convocarea dietei Ungariei pe 17 Octobrie a. c., care se va publica în adunarea generală ce va avé loc la 10 și 11 Iuliu.

De la Viena se scrie că ministerul iarăși are de cuget să demisiuneze. Diarele de acolo susțin scirea acésta, cu tôte că, precum și de altă dată, cabinetul actual se va socoti în cele din urmă și va rămâne la postul seu.

Ocupațiunea Bosniei și Erțegovinei de trupele nôstre va fi acompaniată de două manifeste. Unul va fi adresat cătră popórele imperiului și va motiva ocupațiunea, celalalt va fi adresat de cătră comandantul Filippovics cătră locuitorii Bosniei și Erțegovinei comunicându-le că trupele nôstre întră acolo ca amici și că scopul venirii lor este restaurarea și susținerea ordinii și a păcei. Cel din urmă se va publica în limba serbescă și turcescă.

După cum este informată „Presse“ din Viena, pentru cazul că întrarea trupelor ce se află deja în Croația și Dalmația se face, se vor mai mobiliza încă altetrei divisiuni și adecă înainte de tôte divisiunea 2 de infanterie din Viena, a 6 din Graț și a 28 din Laibach.

Ocupațiunea, dice „P. Ll.“ se va începe pe la 15 l. c. Este sciut că Turciei nu i este plăcută ocupațiunea. Se presupune înse că se va supune forței majore. Nu se pôte trece cu vederea înse și eventualitatea, ca Turcia lângă protestul pe hârtie va adauge și un despărțement de trupe, nu pentru ca să se bată, dar ca să se retragă dinaintea trupelor austriace și prin acesta se demunstre că a cedat numai forței. Este probabil înse că va face rezistență cu arma. Atunci situațiunea s'ar complica, căci trupele de ocupațiune ar trebui să respingă rezistența.

Diua de 1 Iuliu n. a hotărit sôr-

tea Basarabiei în congresul din Berlin. Despre hotărîrea acésta se scrie la „Fremden Blatt“:

„Ministri Bratianu și Cogalniceanu au fost invitați la ședință și au intrat destul de resignați în sala congresului. Ei scieau de mai nainte, că sunt victima pretinsă de invoiala Europei. (Europa pôte fi mândră de rezultatele isbutirei sale. Red.) Ei spun multe bune și frumoșe despre primirea ce avură în congres; despre rezultatul ședinței nu sciu nimica. Pentrucă, după ce ș'au prezentat memorandumul și pentru ilustrare au cetit și convențiunea incheiată cu Rusia, presidentul, principele Bismark, a declarat, că congresul va lua cu îngrigire în considerațiune cauza Românilor; la acésta a mai adaus un compliment ministrilor români, semn, că cu complimentul au fost demisionați. Domnii ministri n'au primit invitarea de a intra în Buffet; ei au aflat că este mai corespundătoriu a părăsi de tot palatul congresului. Ei sau dus, fără de a sci cum stă cauza lor. După eșirea lor s'a început discușiunea, și pe cât se aude, Rusia a avut cuvântul cel dintăiu. După tôte cele ce se întâmplase mai nainte, după ce și Anglia ș'a retras mâna apărătoare dela România, nu se putea aștepta alta, decât ca pretensiunea Rusiei să vină la valóre. Hotărîrea congresului de astăzi a și avut în adevér un rezultat în modul acesta. Rusia ia Basarabia, România capetă Dobrugia, se declară de Europa de principat independent și se va bucura de o despăgubire financiară ca recompensă pentru schimbul teritorial, ce e drept nu prea favorabil, arangiânduise datoria de stat; detauirile arangiarei sînt încă necunoscute. Totdeodată se îndatorese români a face ca tôte confesiunile să fie egal îndreptățite înainte legii, și prin acésta congresul a ținut compt și de spriritul civilizatoriu (?! Red. T. R.), de care este condus congresul (!)

„S'a luat cu ocașiunea acésta în considerațiune și cestiunea liberei navigațiuni pe Dunăre. În privința acésta s'au stipulat garanții, cari vor impede, ca Rusia să nu facă abuz de pozițiunea sa ca stat dunărean. Și în punctul acesta se va puté judeca numai după publicarea detaiurilor. Cu acésta cestiunea română ar fi rezolvită.

„A fost numai just dela congres că a ascultat și pe reprezentanții principatului. Încuviințând congresul privilegiul acesta unei țeri, care avea să capete teritorii, trebuia să urmeze așa cu mult mai mult față cu o țără dela care voia să ia teritoriu. Se înțelege, prezența ministrilor români a folosit foarte puțin causei lor. Sê vede că în punctul acesta tôte erau hotărîte de mai nainte. O putere signatóre să rēdîma de ceealaltă și de când Anglia a început a crede, „că în cestiunea acésta nu are un interes de felul acela, care să justifice responsabilitatea rezistenței contra schimbului intenționat“, au cređut și alte puteri că pot lucra astfel și a fost pace cu Basarabia. Principele Gorciacoff eșind eri din congres s'a folosit prima óra de trăsură deschisă și față lui, care de altă dată era posomorită, de astă dată strălucia de bucurie. Bietulu bețrân, carele preste trei ñile își serbeză aniversarea a optdecia a nascerii sale vede ađi implinită o problemă pe care și-o ficase înainte cu douăzeci și doi de ani: Basarabia vine iară la Basarabia; Urma cea mai umilitóre pentru imperiul țarilor din tratatul de Paris este ștersă“.

La istoricul acesta interesant, dăm după „Timpul“ următoriu quasi comentariu:

„Se pôte înțelege acuma pentru ce cauză contele Andrassy a ramas indiferent la înțelegerile englezo-ruse, chiar după publicarea cunoscutului memorandum de cătră „Globe“. Rusia promisese Austriei partea ei la împărțirea Turciei, cerēndui drept resplată libertatea de acțiune în părțile cari

nu ating de loc, sau numai în mod indirect interesele austriace. La cele din urmă aparține și Basarabia, și de aceea vedem acuma pe Austria, care dicea mai deună-đi că Basarabia va forma pentru ea un *casus belli*, cedēnd ađi fără nici o împotrivire Rusiei și scuzându-se, că Basarabia nu o interesază direct și că nu pôte face resboiu cu buna sa vecină Rusia pentru un petec de pământ mai mult sau mai puțin. Anglia, care declară înainte de a merge la congres, că ori-ce schimbare în Orient ce se depărtează prea mult dela tratatul dela Paris ar însemna o declarare de resboiu, și-a mărginit acuma limitele interesului ei susținēnd că Balcanii formeză hotarul intereselor sale în Asia, dar dincóce de Balcani — *le dé-luge*. Germania susține pe Rusia drept mulțumire pentru serviciile aduse în timpul resboiului franco-german. Italia se opune diplomaticesce, adică: o părere de reu și nimic mai mult; iar Franța, iubita noastră Franța, a doua patrie a noastră, nu ñice nimic, nici o părere de reu, nimic.

„De la 1856 incóce, Franța a devenit o manie la noi. Cea mai mare parte a așa numitei inteligințe de la noi era mândră, că Franța are o literatură frumoșă și că teatrele Parisului sînt cele mai splendide. Frasa banală, că Parisul este creerul lumii, se putea auđi de ñece ori pe ñi. Nu numai că mai toți vorbesc dintre limbele străine numai pe cea franceză, dar și limba noastră s'a franțuzit într'atâta încât un străin ar puté crede că sîntem aci o colonie franceză. Lucruri forte supărătoare s'au comis împotriva reprezentanților celor-lalte puteri, și numai de dragul Franței. În discursuri bombastice s'a putut auđi de atâtea ori pe ñi declamându-se, cumcă sprijinul nostru în lume este Franța, și cât timp va fi un Dumnezeu în cer și o Franța pe pământ, nimeni nu va îndrăzni să se atingă de noi. Ori când și ori unde i-a venit în gând unui jurnalist francez să

FOIȚA.

Suveniri din viața școlară.

III. Școla din Blaj.

(Urmare).

Destul că după ce și-a isprăvit tata catastichul, am făcut trei cruci la Dđeu, și am plecat . . . la Blaj. Abia am apucat să eșim din sat, și lucrul cel dintăi a fost că ne-am desculțat, ne-am pus cismele în toiag și cine mai vrea să scie de drumul țerei, mai cu samă când noi puteam merge pe pașiște și mai drept. Că ici colea era câte un păreș, arături și sēmēnături, puțin ne păsa. Lucru de căpetenie era ca noi să nu încungiurăm, cu drumul țerei, ci să mergem cât se pôte mai drept. Iar mersul nostru nu era ca a altor botezați, că ne întrecem în pas grabnic, care adese trecea în fugă după tôte formele; ba ne puneam înșine câte un semu, și . . . care va ajunge mai întăi acolo.

În chipul acesta nu e mirare că

ómenii cari erau la lucrul câmpului stau răđimați în sapă și priveau la noi uitându-și de lucrul lor. Iar dacă pe unul sau altul îl mănca vorba, și ñicea ceva cătră noi, îndată îi sciam în funda gura. Așa spre pildă, un moșneg glumeț, vedind că fugim pe întrecute, togma când ajunserăm la ținta pusă, dișe: „De ar fi aceștia ai mei, i-aș pune să-mi prindă iepuri“, iar vērul meu, uitându-se cam cordiș i respunse. „Și țî-ai stimpăra fómea, serace moșule“. Că toți lucrătorii au ris împreună cu noi, se înțelege. Dar cum ne-a înjurat moșnegul păcălit, nu vē mai spun.

În alt loc pe unul îl scapă gura să strige: „ce bunii ați fi la poștă că sînt toți spornici la drum“ — vērul meu însă i taiē vorba, respunđindu-i: „și tu în temniță că împuti aerul.“ — Astfelu întrē glume, sărituri sburdalnice și fugite, mai curind am ajuns în orașul N. de cât ar fi ajuns alții cu căruța pe drumul țerii. Când eram însă aprópe de oraș, am vedut de departe venind o căruța încarcată cu „ștudenți“, cari mergeau la Blaj și pe

cari i cunoseam de aprópe. Vērul meu, care era omul drăcului, se puse și rupse o crengă de arin, o crepă la un capet cu custura, apoi scóse iute o bucată de obială din cismă și o bagă cu un colț în crepătura crengii de arin, apoi o înfășură pe lângă crengă ca să o pótă duce nebăgat în samă.

Soții noștrii de școlă, când ne-au ajuns au stat locului, de ne-am întrebat de sănătate. La plecarea lor însă, vērul meu implântă pe-a furișul crengă în șiregla căruței, desfășurând obéla, și dându-i formă de stég—jido-vesc.

Abia se depărta căți-va pași, și vērul meu începă a striga riiize, riiize, riiize, mergeeele, pateeele, ineeeee, pipeeeeri . . . după cum strigă jidani, cari âmblă după riază. Acum să fi vedut ris. Noi ne-am pus pe rezorul drumului, ca să putem ride mai cu haz, iar soții noștri din căruța, vedindu-se păcăliți, au stat locului și au ris și ei. Unul din trinșii, mai cu dracu, sa coborit jos, a luat stégul, a desprins calul cel din logău și țî-

nēnd stégul sus a venit până la noi, cântând unguresce: „fel, fel vítézek a csatára . . .“

Până a sosit dinsul la noi, noi eram încălțați și astfelu am fost în stare a-l primí cu tótă parada. Drept ce am și stat milităresce, ținēnd toiegele la umér; apoi punēndu-ne unul de una, celalalt de ceialaltă parte a vítéului călăreț, am cântat cu tóta puterea insuflețitoarea cântare ungurescă de rēsunau delurile. După ce sa sfișit cântarea, vērul meu, nici una nici alta, fără: jos călărețule, ca să me suiu eu. Abia sau putut împăca cu aceia că sau insoțit amindoi, suindu-se și vērul meu călare — la spațele călărețului. Acum erau doi călăreți pe o glóba de cal, a cărei spinare avea formă de firez.

Cu tôte acestea cine era mai fãlos de cât călăreții mei. Ei abia se vedură pe cal și la semnalul dat de vērul meu începură a cânta:

Frunzulitã, frunzulitã
Verde de stejari,
Ian veđi dragã mândrulițã
Ce mai armăsariu . . .

ne facă un compliment, să dică câteva vorbe bune și de noi, precum se dice câte odată și de Hotentoti ori de Laponeji, la noi aceste câteva vorbe, scrise pentru a umplea diarul, producău septemăni întregi o bucurie copilărescă; revistele diarelor își făceau o plăcere deosebită de a le comenta, parafraza și cânta, făcând pe nevino-vatul cititor să creadă că noi suntem singura grijă și preocupare a Franței.

„Ei bine, sentimentaliștii noștri se pot folosi de lecția amară, ce ne o dă acum Franța, declarând prin tăcerea sa absolută în privința noastră, că s'au înșelat aceia cari cred că lumea din Paris se ocupă tot atâta de Români precum cea copilărescă și exagerată din București de Franceji, și că inima pôte fi de altminterea un lucru foarte bun, dar că în politică nu plătesce nici o lăscăe fărâmată. Scim foarte bine ceea ce se va dice și ceea ce s'a început deja să se dică în această privință. Dacă ar trăi încă Napoleon! — el a fost drept, el nu ar fi permis să ni se știrbescă țara!“ strigă unii. „Franța nu este acumata tare, republica franceză se află încă în fașe și nu pôte face nimica pentru noi...“ dic alții. Să presupunem că așa e, cu toate că nu tocmai Napoleon ar fi omul care să facă politică de simțiment, și că nici Franța nu e acumata atât de slabă încât să i fie témă a dice o vorbă bună pentru noi; dar preseii franceze, îi este și ei témă? se simte și ea slabă? Presa noastră roșie a făcut în anul 1871 mai multă larmă pentru Alsacia și Lorena decât face acumata pentru Basarabia; iar presa franceză nu face acumata pentru noi nici măcar atâta cât face presa Angliei, de care nimeni nu pôte dice aici că a iubit'o vr'odată. Și apoi parlamentul?.....

„Fie care popor, ca și fie care individ, trebuie să învețe minte pentru viitoriu din nevoile pe cari le întimpină în cursul vieții sale.... și dea Dumnezeu să învățăm și noi ce-va din restriștea actuală.“

Basarabia înaintea Congresului.

Cetim în „Le Mémorial diplomatique“ :

Scirile primite din Berlin nu arătă că plenipotențiarilor români ar fi reușit până acum se intereseze în cauza lor pe membrii Congresului. Ei au avut diferite întreveneri cu cei mai mulți plenipotenți, mai ales cu d. Waddington, cu care d-nii Cogălnicenu, Brătianu și Calimaki-Catargi au vorbit foarte mult; dar nu se pare ca ei să fi dobândit vr'o încurajare. Acesta ne este cel puțin permis să conchidem din labele informațiilor ce ne sosesc din capitala germană. Grecii, care voiesc să smulgă câte-vă fășii

mai mult din Turcia, care abia mai suflă; Serbii, care pretind a se rotunji în socotela acelei Veche Serbii pe care n'au cucerit-o și unde nu sunt Sërbi; Muntenegrenii, care pretind un port la mare în schimbul unei liniște pe care n'o vor pëstra; și până și Jidani, care reclamă drepturi politice fără a se gândi la detoriile care corespund cu aceste drepturi, toți sânt bine primiți, toți adună cuvinte bune; singuri Români, care nu cer nimic și care, în mijlocul tuturor acestor rivniri, dau esemplul neinteresării și al demnității naționale, par că n'au găsit de cât urechi indiferente.

Și cu toate acestea, este ôre o cauză mai justă decât aceea a acestui brav principat mic, care se vede în ajunul de a fi mutilat chiar de cătră aceia pe cari i a ajutat la ôra pericolului și al cărui sânge s'a vërsat de gëba pentru un aliat ingrat?

Motivele, pentru care este trebuința ca Basarabia să nu cadă în puterea Rusiei și să rămăie alipită de România, sânt cunoscute: aci este un interes material foarte mare pentru multe din puteri și mai ales pentru Austro-Ungaria. Dar, alături cu această cestiune materială, nu mai este ôre și una morală care interesează asemenea pe totă Europa? Este ôre tot una pentru puteri ca legea tractatelor să fie călcată în picior în public, ca cel slab să fie fără milă zdrobit de cel tare? Europa, adunată în Congres, pôte ea ôre să acopere cu tăcerea sa nedreptatea ce i se cere de a lăsa să se facă și, după ce a asistat imposibilă la această despoicare a unui stat mic de cătră un imperiu mare, să dică, ca Pilat, că se spală pe mâni?

Reul își are solidaritatea sa ca și binele, și această solidaritate este aceea care trage politiciii de abținere limitele sale legitime; egoismul, care este totdeauna un calcul nedibaciu. Englitera o scie această mai bine ca ori cine, ea care 'și perduse tot prestigiul seu neinteresându-se de ceea ce interesa continentul și care recăștigă cu o singură lovitură totă influința sa, reluându-și cu îndrăsnelă locul seu în concertul european. Este de datorie acestei puteri, asupra căreia toate celelalte au astăzi ochii ațintiți, și care, fără ca să fi tras sabia, ocupă la Congres un rang tot atât de înalt ca acela al Germaniei și al Rusiei victorioșe, de a lua pôte apărarea dreptului batjocorit în persôna Românilor și de a nu lăsa să se îndeplinescă o crimă politică, care este fără scusă și a cărei răspundere nu pôte să îi scape din vedere. Marea autoritate morală de care s'a bucurat atâta Englitera îi venia tocmai din aceia că era considerată ca lipită în mod nestrămutat de tot ceia ce este just și drept; ea a pierdut această autoritate în ziua când a creșut că va servi mai bine interesele sale mărginindu-se într'o abținere absolută; ea o va perde din nou, dacă va recunoșce încă odată marele principiu de solidaritate care legă între toate guvernele civilizate.

Aceste considerațiuni, pe care noi nu facem altceva decât să le atingem în trecăt aci, au fost și zilele acestea dezvoltate cu

multă putere într'o scrisore ce lordul Grey a adresat diarului „Times“. Lordul Grey, fie-care își aduce aminte despre acesta, este acel membru al Camerei lordilor care, in-terpelând pe guvern asupra sensului unei note publicate de „The Globe“, notă care asigură că cabinetul s'a învoit cu Rusia și că se neinteresa de cestiunea Basarabiei, a primit drept răspuns de la lordul Salisbury că această notă nu merită să fiseze atențiunea parlamentului. Dar de atunci încôce, „The Globe“ a revenit asupra aserțiunei sale și a spriginit'o cu astfel de probe încât cabinetul, silit din nou ca să se esplice, a trebuit să recunoșcă că informațiunea este esactă.

Lordul Grey se plânge cu vioiciune despre lipsa de francheță a cabinetului cu această ocaziune și profită de această spre a arăta ceia ce Englitera ar puté să perdă dacă ar fi parte consimțitoare la această „despoicare a României“ care ar fi „cel mai mare“ act de nedreptate și de nemoralitate politică „care s'ar fi comis vr'o-dată“. Teritoriul la care rivnesce Rusia dice în substanță nobilul lord, a fost asigurat României printr'un tratat pe care l'a subsemnat însăși Rusia și din care fac parte puteririle cele mari. Nu există nici motive, nici vr'un pretest ôre-care pentru al lua înapoi; cererea Rusiei este fundată numai pe considerațiunea că ea voiesce acest teritoriu și că este destul de tare pentru a l' lua. Această vrea să dică curat și lămurit hoție. Englitera se face complicea acestui act nedrept angagiându-se a nu se pune cu armele la îndeplinirea lui, atunci când Rusia nu pôte să facă nimic fără consimțimentul ei; permițând crima, ea se face responsabilă de dënșă și va fi părtașe la rușine. Englitera, dice Memorandul din „The Globe“, n'are un interes mare în aceea ca Basarabia să aparțină mai curând României de cât Rusiei! Fie, spune lordul Grey; dar Englitera are interes în aceea ca tractatele se fie respectate; ea are interes de a împedea, când pôte, ca un stat mic să fie despoiat de cătră un vecin puternic; ea are interes de a recăștiga acea putere morală pe care o datora vechiei sale politice, și pe care a pierduto de la 1864; atât pentru paguba ei cât și pentru aceia a Europei întregi.

Un asemenea limbăgiu, venind de la un bărbat ca lordul Grey, este de natură a face pe plenipotențiarilor Mării Britaniei să se gândescă mai mult. Să sperăm că, pentru onôrea diplomației europene, ei vor voi să se pătrundă de această.

Varietăți.

* (Alegeri dietali). Pentru publicarea rescriptului prea înalt, privitoriu la dieta fiitoare, se va întruni reprezentanța comitatului Sibiiului într'o adunare „ad hoc“ în 11 Iuliu n. la 11 ôre înainte de mēdă și, în sala de la „Împăratul Românilor.“

* (Postal.) Direcțiunea postala din Sibiiu publică, că cursul postei între Ormenișul de Câmpie și Reghinul-săsesc se schimbă cu ziua de 10 Iulie n. și adecă cariola postala întré sus-numitele comune nu va mai comunica de trei ori ci de patru ori pe septemână și anume: Lunea, Mercurea, Vinerea și Sâmbăta.

* (Un cas misterios). Luni sêra după ce se dase al doilea signal de plecarea trenului și când partea cea mai mare de pasageri era în vagon și pe lângă aceste: din sala de așteptare clasa I se aude o pușcătură. Un vice-colonel ese atunci pe ușă spre peron și dice „Nu e nimica.“ Cei din apropiere însă au vëdut pe o dômna cădând leșinată îndată după împuscătură. Trenul a plecat curând după această întâmplare și cu el și vice-colonelul. A doua și dimineța cercelau prin cetate cele mai contradicțoare vorbe. După unii vice-colonel s'ar fi dus împuscat de dômna leșinată; până în Copșa ar fi sângerat; ba alții îl declarase și mort; iară dômna la recușiunea procurorului arestată. Acum după două trei zile, se dice că d-na iubia pre ofier cu pasiune fără de a simți și ofierul iubire cătră dënșă; că dômna cugeta ca în momentul din urmă va puté stôrce o declarație favorabilă iubirii sale de la dënșul. Vēdând însă că inima iubitului rămâne împetrită, ea a scos un revolver și a vrut a se sinucide. Ofierul observând intențiunea dômnei, i-a abătut mâna cu revolverul și într'aceea descărcându-se arma de foc l'ar fi atins pe el în partea șoldului drept. Ofierul este sănătos și își caută de afacerile sale.

* (Cântecul Gintei Latine, prezentat în „Societatea Kisfaludyana“. Cetim în „Familia“: „Împărtaşirăm deja că redactorul fôei noastre a tradus în limba ungurescă poesia premiată la Montpellier a dlui V. Alecsandri. Acum adăugem, că traducătoriul — voind s'o introducă în publicitatea ungurescă într'un mod cât mai demn de marele nostru poet și-a prezentat traducerea în ședința de la 26 I. c. a Societății Kisfaludyane, principala societate beletristico-estică ungurescă. Cu asta ocaziune Isif Vulcan a făcut — petrecut de atențiunea generală a membrilor și a publicului — ântăiu istoricul acestei creațiuni poetice, apoi a cetit însăși traducerea. Poesia a produs efect mare și autoriul a fost aclamat. Directorul celei mai răspândite foi beletristico-illustrate unguresci: „Vasárnapi Ujság“ numai decât a și cerut traducerea spre a o publica în fôia sa unde aceea va și apără.“

* (Bancnote false). „Monitorul“

cu așa foc, ca și cum mândrulița ar fi fost de față, și ei ar fi plecând la bătălie. Norocul lor însă că mândrulița era departe. Căci vrând să-și arete vitejia începură amîndoi a da pinteni calului, lovindul cu călcăele în flămânderi, și mai croindu-l și cu toiagul. Bietul armăsariu, care se gârbovea sub greutatea vitejilor, ca se scape de bătae începù la fugă. Din ce fugea de aceia vërul meu îl imbia cu pintenii și cu toiagul. Până am ajuns la căruță, am fugit și cu alătura cu vitèzul armăsariu de munte, negru și cu stea în frunte, cu care, soții mai cântau, că au să sară în foc.

În dreptul căruței, armăsariul de ager și sprinten ce era nu voi să se oprêscă, ci în strigătul de „hura“ a celor din căruță, își urmă fuga nebună. Dar vai! când era să între în oraș, fie că călăreții au vrut să-l oprêscă, fie din altă întâmplare, armăsariul se potigni, și se așternù de alun-gul drumului; iar călăreții se rostogoliră clae pe grămadă căți-va pași de la armăsariu. Cavalerii fură cei dintâi, cari însoțiți de un „vivat“ a celor de

la căruță se sculară, unul ținându-se de o mână, celalalt abia trăgându-și un picior, și ajutoră bietului armăsariu de se sculă și el julit la un picior. Încă a fost noroc că vërul meu sa lovit la mână, că de se lovea el la picior, ar fi fost nevoit ca piciorul lovit să l' ducă pe umăr în drumul cel lung. Dar așa, se părea că trântitura ce i-a dat'o armăsariul l'a făcut mai sprinten. Că, pe când conșcolarii, pardon, conștudenții nostri sau oprit în oraș, soțul meu de drum n'a vrut să scie nimic de popas, ci împreună cu mine și-a urmat calea, hotărîndu-ne amēndoi să mergem așa ca să nu ne mai ajungă cei cu căruța. Sêra ne-am făcut mēsă pe prismă și ne-am ospētat cerēnd de la gazdă un ciubër cu apă, în care ne-am băgat piciorile până ce am isprăvit cu cina.

După cină, când era să plecăm, gazda ne arătă cum se ridică din spre rēsărit nesce nori ca nesce munți, cari scăpărau fulgere, și ne dise să nu plecăm în puterea nopței, că se va întinca și vom greși calea, pe lângă aceia că ne va ploua. Dar ce le pasă

de nopțe și plœe la doi voinici ștudenți de 19—20 ani? Noi am lăsat pe gazdă să vorbescă câte-i place, și ne-am căutat de cale. Dar abia am mers ca o jumătate de cēs, și am început a perde din curagiu, că nuorii cei negri se ridicaseră de-asupra noastră, fulgerând și trēsînd, de ne băga fiori în ôse. Satul în care era să mergem, era binișor departe, și era sat unguresc, unde un preot românesc cu câțiva ani mai înainte umblase bătut și batjocurit ziua mare fără leac de vină. Nesce picuri mari, fur prevestetorii unei ploii după cum ne prorocise badea Vasilie, care ne îmbiase să ne dee cortel. Când am vëdut că nuorii nu glumesc am luat'o la fugă; dar de-odată cu fuga noastră a început a se vërșă o plœe, de cugetai că-i potop. Plœia ca plœia, dar în scurtă vreme s'a întunecat, de nu ne vedeam unul pe altul. „Acum e acum“ dîseiu cătră soțul meu. Iar soțul meu, drept dovedă că nu era îngrijat, îmi răspunde cu psalmul: „pusus'a întunerec și s'a făcut“ nopțe — fulgerile spre plœe le-ai făcut, și apoi prinđindu-me de mână, în butul ploiei

care pătrundea până la piele începù a cânta: „hai să dăm mână cu mână...“ Drept să ve spun că eu n'aveam tocmai mare plăcere spre cântare, dar ca să nu dau vërului meu prilej ca să me atingă cu vr'o vorbă, l'am acompaniat. Plœea curgea de cugetai că se prăpădesce lumea, iar noi nepăsători — la părere-cântam și chiuuam, fiind cu băgare de samă la fulgere și tresnute, cari ne luminau calea. Când nu fulgera, deși ne țineam de mână, nu ne vedeam unul pre altul. La lumina fulgerului însoțită de urletul tresnetului și cântarea noastră vom fi mers pôte vr'o 10—15 minute, când deodată ne trēdim amîndoi într'un fund de șanț plin de apă, eu dedesupt și vërul meu pe mine. Norocul meu că în fundul șanțului a fost tină, și așa am cădut pe . . môle. După o orbecare de câteva minute, am reușit a ne scôte din șanț și a ne continua drumul. Într'un târđiu după ce am mai cădut de vr'o 5—6 ori parte în șanțul drumului, parte preste grămeđile de piétră ce erau înșirate de-a lungul drumului, am ajuns în sat, uđi până la piele și așa

din București vestește că un anume Ioanovici Rudolf, născut în Brașov și domiciliat în comuna Zalan, din ținutul Transilvaniei, de profesie comerciant, venind în orașul Ploiești cu delinșia dela 7 Iunie curent, a voit a vinde în piața orașului bancnote false și la percheșișia făcută de poliția locală, în camera dela otelul unde trăsese, s'a găsit la el 83 bancnote de câte 10 florini austriaci, una, purtând serii și numere diferite, toate cu data de 15 Ianuarie 1873, și 105 bancnote de câte un florin austriac, purtând data de 7 Iulie 1876. Individul în cesiune, împreună cu toate bancnotele găsite asupra, sau înaintat parchetului local, spre cele legale.

* (Statistica Iașului). În cursul unei spirate Mai, s'au născut în cuprinsul orașului 219 prunci vii, dintre care 109 băieți și 110 fete, din părinți creștini au fost 75, din părinți israeliți 144, numărul copiilor găsiți depuși în institutul Grigorian și cuprinși în numărul sus arătat au fost 5, nasceri de gemeni s'au întemplat de 2 ori, nasceri de prunci morți au fost 17. Numărul morților dintre populațiunea Iașului sau suit la 215, în urmare cu 60 mai puțin decât în luna precedentă Aprilie, 166 au murit în domiciliul lor, 36 prin diferitele spitale civile ale orașului și 13 copii găsiți în Institutul Grigorian, 111 au fost de secs bărbătesc și 104 de secs femeesc, 105 au fost creștini și 110 israeliți. — Acastă cifră totală de 215, în proporțiune cu populațiunea orașului represintă câte $2\frac{1}{15}$ la o mie de suflete. — Dintre locuitorii veniți din afară de oraș, au murit 16 în spitale civile, în cât mortalitatea tuturor spitalelor civile, se urca la 65 și anume: 40 la spitalul sf. Spiridon, 12 la spitalul israelit și 13 la Institutul Grigorian. În spitalele militare române, au decedat 1 soldat, ier în spitalele ruse 88 ruși și 5 turci. Predominante au fost bôle de infecțiune și afecțiuni cronice ale organilor respiratorie, pe lângă care au început a se arăta mai adese ori la copii mici, și afecțiuni catarhale și inflamatorii ale tractului intestinal, s'au înregistrat dintre cei morți la domiciliul de febre tifoide 9, în urmare cu 5 mai puțin decât în luna precedentă, (iar în spitalele civile 4, adică cu 11 mai puțin decât în luna precedentă) de tifus exantimatic 3, (și în spitale 2), de febre remitente 6, de coriu 49, (copii mici) adică cu 34 mai mult decât în luna precedentă, de angine difterică 3, de fîsa pulmonală 14, de emfîsem pulmonal 5. — S'au mai înregistrat morți de meningita 10 copii, 3 de croup, 11 de catarh intestinal, 17 sugari morți de atrofia și 9 de convulsione. — Numărul copiilor morți în etate până la 5 ani, au fost 104 și anume: 41 în etate până la un an și 63 în etate de unu până la 5 ani, în urmare proporțiunea mortalității copiilor, până la 5 ani, în comparațiune cu numărul întreg al mortalității represintă $48\frac{2}{3}$ la sută. C. B.

* (Un student din România arestat în Berlin). Mișcarea elec-

de obosiți de nici vărului meu nu-i mai venea să sburde. Ajunși în sat, lumina fulgerului ne ajută să vedem locuințele omenilor să le colindăm de-a rîndul, rogându-i să ne dea corțel preste noapte. Dar fie care ne îndrepta la vecinul seu spunându-ne că din una sau din alta pricină nu ne pôte primi. Vom fi colindat în chipul aceste mai mult decât 20 de case cu primejdie de a fi sifritcați de câinii ce păziau casele în potriua ospetilor nechemați. Pe când nu mai puteam de oboselă, fulgerul prin lumina sa binefăcătoare ne arătă o mare sură, care sta în fața noastră cu porțile deschise. Când am vădut sura: ce-a da D-șeu, hai acolo. Și șura a fost mai bună de inimă decât ungerii; ea n'a dîs că nu ne pôte primi, ci ne-a dat voe să ne boerim în sinul ei plin de pae. Las că eram uși și obosiți, dar ne cântau dinții în gură de frig. De aceia ne-am și ascuns în pae ca ne-sce șoreci. În scurtă vreme am adormit. (Va urma).

torală din Germania a început a se apropia de punctul ei culminat. Tote partidele și fracțiunile și-au publicat deja manifestele lor; numai partida socialistă tace și nu face mult alai, cu atât mai mult însă lucrăză, agităză și se pregătesce ea în taină. În acelaș timp însă urmăză neconținut arestările de social-democrați, produse prin atentatul lui Nobiling. Diarul „Berliner Tagblatt“ și „Dziennik Polski“ scriu următoarele:

„Poliția criminală se află în posesiunea unor documente, ce îi arată și îi dovedesc, că Nobiling a îndeplinit fapta lui chiar cu scirea altor persoane. Cu ocazia cercetării locuinței unui ôre-care student s'au găsit acolo niște hârtii a studentului de medicină Blumenthal, ce compromit foarte mult pe acest tînăr. Blumenthal, izraelit, a cărui părinți trăesc în România, a părăsit locuința lui vechie îndată după sevărșirea atentatului. S'a presupus că a plecat din Berlin, însă această presupunere s'a dovedit mai pe urmă ca falsă. Blumenthal, între a cărui hârtii s'au găsit și câte-va fotografii de a le sale foarte bine nimerite, a fost luni prins și arestat de un funcționar criminal tocmai în oadaa universității. Blumenthal negă că ar fi complicele lui Nobiling, afirmă că l cunôsce numai de departe, dar că nici odată n'a vorbit cu el despre planurile, ce Nobiling le țesu și cu atât mai puțin despre uciderea imperatului. Blumenthal declară însă, că inclină la ideii social-democratice, ceea ce fără de această se vede și de acolo, că s'au găsit la el scrisori prin care diferite diare berlinese refușă a-i primi articulele sale roșe. Un alt student, care a fost asemenea arestat și care de asemenea e izraelit, se numește Freudenthal; și acesta se ocupă cu lucrări literare și e compromis prin multe scrieri găsite, precum și prin câte-va persoane. Aceste scrisori într'adevăr n'au fost găsite la el ci la o altă persoană deja de mult arestată „și cuprind în realitate dovești, că planul uciderii împăratului exista încă cu mult înainte, că Nobiling își sevărșise atentatul“. La aceste rënduri a diarul „Berliner Tagblatt“ și „Dziennik Polski“ adăogim numai atâta, că Blumenthal, după cum ne-am informat, nu e fiul nici unuia din frații Blumenthal din Iași, advocați la consulatul austro-ungar de aici. „C. B.“

* Tunet. Mercuri noptea pe la 11 ôre, pornindu-se o tempestate infuriată asupra Sibiului s'au descărcat asupra cetății trei eksploșioni electrice (tunete). Unul asupra turnului bisericeii evang. din cetate; altul asupra unei case private în strada Gușteritei și al treilea asupra casei de accise pentru beuturi spiritușe, la pörta Turnului. Cele două dintăiu n'au lăsat nici o urmă după sine, fiind edificie înzestrate cu conducători; la cea din urmă a stricat hornul pe unde a intrat, cuptoriul din casă, a defăcut podilele și a spart ferestile pe unde a eșit afară. Altă stricăciune n'a făcut.

* (Timpul). Sunt apröpe două septemăni de când economii nostri suferă foarte mult prin ploii neîntrerupte. De la țără ni se împărtaşesc că în multe ținuturi fênul nu este diricat de pe locuri, cucuruzul nu este săpat și bucatele se înecă în ploii. Și din România primim asemenea scrii. În cursul septemănei trecute au fost acolo mai multe ploii torențiale, care au făcut să reverse toate riurile, din care causă posta dela București la Iași n'a sosit de două zile. O parte a Iașilor a fost inundată. Recolta grăului, care promitea frumoșe rezultate este periclitată, căci tăciunele și rugină a început al cuprinde.

Prenumeratiune nouă „Telegraful român“,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe cuartatul al treilea, respective pe semestrul II, cu prețul cel mai moderat, care se pôte vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați al căror abonament se sfișește cu ultima Iunie, ași înnoi din vreme abonamentul pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întârșia cu espedirea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârșie pentru ca editura să se pötä orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimitt mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung). Numele prenumărăntului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine ca să se pötä ceti.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipșirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Principii și fundamente de ortografie daco-română.

(Urmare).

Nu e de mirare! eu aflu lucrul natural. Preste 300 de ani națiunea a fost dedată cu sistema fonetică, — și literatura cu litere a aflat națiunea într'un grad mic de cultură, — și ca adaus, au venit mulți literatori reformatori cari de presinte au făcut confusiune, — dör' prin studiul lor se va desbina lumina de întunec.

Este dar aci un conservatism istoric pentru fonetism, și pararel cu acesta, greutatea ortografiei de ađi după sistema etimologică. —

Nu e de mirare! Lăpădarea cirilor și primirea literelor romane se pôte privi de întroducere a unei instituțiuni naționale în viața poporului, — de legi nouă pentru literatură.

Legile pentru un popor trebuia aduse din viața lui, se corespundă ideilor și datinelor lui. Ori-ce instituțiuni sau transplăntat dela un popor cult la altul mai necult, sau au făcut revoluțiuni, sau cel puțin pedece pun în masa poporului s'a copt lipsa de atari instituțiuni, — la ce au trebuit mulți ani. Literele și sistema etimologică sunt lucruri nouă pentru popor, și acele din sferile mai nalte l'au cupțușit, nepregătit. Firesce că s'a produs o remișcare mai ales prin confusiunea ortografiilor.

Acastă represintă o epocă de tranșiune, precum toate reformele vitale au la spatele lor o astfel de epocă. —

De aci în cotr'o va fi direcțiunea națiunii, spre fonetism, seu etimologism, e cu greu de a spune otărit; judecând însă din trecutul și însușirile limbei noastre, cred că sistema etimologică se va pută aplica mai rațiunal, firesce o sistemă etimologică, corespundătoare mai mult presintelui decât trecutului limbei.

Epoca de tranșiune se aibă dară de devisă, că ortografia susține etimologismul elementelor din cuvântul de ađi, și păstrăză cu rațiune rostirea lor.

Strămoșii nostri la început pôte că vor fi folosit în limba lor numai cele 22 de litere, ce se întrebunțau pentru limba latină. Dar vécurile au mai creat sonuri în limba noastră, nu sonuri străine intrate fără nici o lege, ci sonuri gramaticale, strămutate din cele 22 de litere. Astfel sau născut

sonurile: 4, 5, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 (pentru că j s'a, făcut 4).

E măiestrie cam grea de a viri aceste 8 sonuri, tot sub căciula celor 22 de litere, și pe 8 din aceste a le face cu mai multe fețe, pentru-că au mai multe sonuri; sau privind derivarea celor 2 vocale 4 și 6 din a, e, i, o, u, — mai mult de 8 litere sunt strămutate în alte sonuri.

Etimologismul pur nu are lipsă decât de cele 22 de litere, în parte cu semne, în parte fără semne; fonetismul pur nu pôte fi, decât nu are pentru tot sonul litera sa. — Celelalte sisteme sînt mestecate, — și eu cuget că numai o sistemă, în carea etimologia se consideră după cerință, e corespundătoare limbei noastre, — la vocale prin semne, la consonante prin compozițiuni, cum obcur de mii de ori în limbă, și anume: prin compozițiune cu: 4=7.

Fata Romei în Dacia a crescut mai naltă și mai corpulentă, haina ce și-a adus-o dela mama s'a e acum mică. Nime va afla remediu ca să cioplăscă din fată, să se nimerescă haina, ci tot din materialul hainei să se reformeze, și să se adauge după lipsa de ađi. Sandalele cele ușore, numai din talpă și câteva curele subțiri deasupra pe piciorul gol, în clima Daciei s'a prefăcut în opinci, a căror talpă se întăresce și deasupra piciorului, carele e înfășurat în — obele groșe.

Îmi place să recuget la seculii mai vechi, să ved latinismul în limba română, să-mi leg poporul de Italia și Roma, și döră adese-ori se am drept de a dîce, că după nume și limba sum întâiul fiu al Romei; îmi place să aflu că aceste tôte-s mai chiere și prin o sistemă strîns etimologică, — însă fata Romei a devenit mama noastră, și în natura pruncilor e, că mai mult iubesc pe mama, decât pe baba, se aibă ori-ce virtuți.

Fie, ca într'o sută două sute de ani să ajungem de a scrie și vorbi latinesce; însă pe calea de progres general al poporului, cu el laolaltă să ne facem radicali — dară fără el se nu avem limbă cultă, deosebită.

Am învățat și eu romănesce prunci români, și barbați nemți, am vedut cum învăță pruncii în scölele populare, și am ađit păreri dela învățatori, — și am ađat că până acuma și romănilor li e foarte greu de a învăța romănesce, pentru-că sînt mulțime de regule ca să cunosci însușirile literelor, — adese-ori încă și regule neperfecte, și trebuie timp lung până scii ceti.

Am vedut și publicul cărturariu dela sate, cum cetesce jurnalele, să necăjesce repetind de 2—3 ori un cuvânt, până ce după înțelesul dîcerei îl nimeresce să l cetescă bine, și nu după literile cuvântului. Nici la un popor cu așa greutate, — și noi avem lipsă, ca să progresăm repede.

E lucru mic, decât numai aceia vor scii bine romănesce, cari döră sciu și latinesce; gramatica limbei de ađi trebuie așa să fie, încât fie-carele din însași gramatica face studiul etimologicu al limbei de ađi, — limba se o pötä cultiva și aceia, cari vorbesc numai romănesce.

Se sperăm că din chaos va eși lumina lucrurilor mari, cu rezultat bun li trebuiesce timp, ortografiile popörelor, cu seculi an epoca de tranșiune, până se stabilăză odată, dar și atunci încă nu definitiv, pentru-că limba este ca un pom carele — până la un timp — neîncetat înfioresce. Să sperăm că geniul mare al romănilor, îi va purta la calea cea mai bună. — (Va urma).

Notițe.

(Alecsandri batjocorit de „Observatoriulu“ dlui G. Baritiu).

Lupul lapădă pörul.....! Dl. Baritiu, în conferența ce a ținut'o în ierna trecută aici

în Sibiu, și-a fost bătut joc, după chipul și asemănarea sa, de poetul *Alecsandri*. La rândul nostru apoi am fost scris în „Foișoara Telegraf. rom.“ următoarele:

„Dar dl. Baritiu ne spune că, cei „dela Iasi“ cu Alecsandri în frunte, își-culeg cuvintele din toate baltățele suburbiilor, vorbesc limba de pe timpul Fanarioșilor, și pentru a proba acosta ne citază cuvinte din „Boieri și ciocoi“ de Alecsandri, precum *metaharisă, simandicos, sevas* etc. Una din două: sau dl. Baritiu nu înțelege, sau ține că publicul nu înțelege! Noi presupunem cea din urmă. Alecsandri voiesce a ne da în „Boieri și ciocoi“ un tablou istoric cât mai viu a vieții sociale, politice... în România pe la 1840; și spre scopul acesta întrebuițeză limbajul de pe atunci. Tote cuvintele străine (grecesci turcesci...) însă sunt tipărite spre deosebire conștientă cu *litere cursive* în edițiunea operelor complete ale lui Alecsandri; ba acesta n'a uitat de a adauge la scrierile sale și un *vocabular de cuvinte străine*... Judece acum cetitorii, dacă nu este o *apucătură* nedemnă de un om, ce vrea să aparțină republicii literare, a prezentat auditoriului sau cuvintele acele străine ca făcând parte din dicționarul *românesc* a lui Alecsandri. Au dora dispune dl. Baritiu de atâta naivitate, să credă că prin astfel de mijloce va scote pe un Alecsandri, pe unicul poet al nostru, din inima Românilor?!“

De când am fost dis cuvintele, ce le reproducem aici, s'a întâmplat ce s'a întâmplat! „Una din cele mai frumoase victorii din câte castiga spiritului omenesc, este castigata astăzi de catranatiunea romanescă prin ilustrul sau poetu dn. Vasile Alecsandri. Bucuri a insocitu de legitima fala nationale este generale in tota Roman'a. Si cumu se nu fia!...“ Așa vorbește dl. Baritiu în „Observatoriul“ Nr. 42 dto 24/5 Iunie a. e. S'ar fi crezut acumă că, defăimătorul lui Alecsandri a amuțit pocăinduse. Însă lupul la pământă pământ...! Adevărat! Dl. Baritiu nu se mai încumetă a pași însuși pe scenă: dlui, în „Observatoriul“ seu, dă cuvântul unuia dintre „discipolii“ sei.

Acesta, dându-și silință a încreți fruntea ca și maestrul seu, rostesc cu un ton magistral, nespus comic, următoarele cuvinte grele**):

„Din cele de susu este deci invederatu (???) că reu intielegu unii din discipolii (sic) d-lui Alecsandri, cari luandu dreptu modelu unele piese de ale dsale, pe cari a fostu necesitate a le scrie in jargonle si provincialismii respectivi, nesuescu a introduce (???) in limba nostranisce archaismi vechi (sic) din evul mediu (sic), *bastardi, barbarismi* (!!) bulgaresci, serbesci, russesci, turcesci. Probabilu chiar că multora din acestia (cari? archaismi, bastardi sau barbarismi? Red. „Tel. rom.“) le ar fi mai convenitu cu totulu altu limbajiu. De es. in locu de:

*Dar e terribila n mania***)* (sic) ar fi dorit

Dar e grozava in mania,
... dar cu de aceste unde amu ajunge?“

Va să dică, *acuma sânt* „unele piese (Boieri și ciocoi...) de ale d sale (Alecsandri), pe cari a fostu necesitate a le scrie in jargonle si provincialismii respectivi“! Dar de „*bastardi, barbarismi* bulgaresci, serbesci...“ un Alecsandri se feresce unde pôte, ca și de păcate! Un Alecsandri nu-ți va scrie: „Dar e *grozavă* in manie“! — Prea bine! Așa este! *Poetul* Alecsandri se va fi ferind, când pôte (!), de un hiat atât de eufonic (??) ca și „groza — vă în...“ *Poetul* Alecsandri, de! va fi finend mai departe că, *teribil* e mai puternic decât *grozav*, ca și pentru de să întrebuițare nu are atâta putere. *Poetul* Alecsandri în sfârșit și cu deosebire, mai scii? va fi crezut că un „*Cântec al gintei latine*“ dedicat

tuturor popórelor neo-latine își subșternut jurului de la Montpellier, va trebui să fie scris în termeni mai latini, și să conțină mai puține particularități românesci, precum bună oră un poet serbesc, într'un „Cântec al gintei slavone“, menit pentru toate popórele slavone și prezentat d. e. unui juriu în Moscova, un poet serbesc, dicem, având tactul cuviincios, s'ar feri, cât i-ar fi cu putință, de particularități serbesci, folosindu se mai mult de termeni comuni tuturor popórelor slavone. Concluzie: Nici celui mai slab dintre „discipolii dlui Alecsandri“, necum „multora din acestia le ar fi mai convenitu cu totulu altu limbajiu. De es.: in loc de...“ Una ca acosta o pôte presupune numai un „discipol“ a dlui Baritiu, un „discipol“ care nu nesciunța sa nu bagă de samă că cuvintele: *zimbătoare, oglindă* (așa stă în tecstul original, nu *mirăză!*) *lovesce* din „Cântecul gintei latine“ sânt cel mai puțin tot astfel de „*bastardi, barbarismi bulgaresci, serbesci...ca și grozav*; un „discipol“, care nu scie că, făcend judecată „*barbarismelor*“ le întrebuițeză în suși, pr. *navaliriloru, graiulu, dusimani* etc. Dar în sfârșit, singur „Cântecul gintei latine“ este care vestescă mărirea lui Alecsandri?! Au dora Alecsandri nu este el marele și adevărat românescul poet pentru *Doinele și Lăcrimioarele, Mărgăritărele, Pastelurile și Legendele*... sale?! Și ce aflăm în aceste opere unice? Cuvântul *gróză* cu toate derivatele: *gróznic, grozav, grozavie, îngrozire*... sânt din întimplare cuvinte, ce Alecsandri le întrebuițeză cu deosebită plăcere, le întrebuițeză de tot des întocmai ca și *glas, glăsuire, slăvire, gonire, slugire, vecinic (vecinicie), năpraznic (năpraznicie), taină (tainic)* etc. etc. Găsești în poeziile lui Alecsandri chiar *osândire, poticnire, isbăvire* etc. etc. Într'o singură poezie cu numai 3, și: trei strofe de câte 4, și: patru rënduri, d. e. *Maiorului Iancu Bran* (Opere complete, Vol. I. pag. 198) află pe rând următoarele: respłata Ziditor, jale, vrednicule, veac, slăvite, dragi, tovarăși, jalnic, glasul, clopotelor, ceasul, vecinicie, vėzduhul, vesel, veci, slăvesce, miluesce. Dar luați și *produsele mai noue* ale lui Alecsandri, luați și *escerptați* d. e. marea și strălucita legendă „*Dumbrava* (!) *rosie*“! Ce sumetenie de „*barbarisme*“! Alecsandri nu se feresce de „*barbarisme*“. Din potrivă! El se feresce cât pôte de *neologisme*. Într'o *sută* de casuri Alecsandri dice de 90 ori: *grozav* în loc de *teribil*, *glas* în loc de *voce*, *taină* în loc de *secret* etc. etc. etc.!! Sântem uimiți de nesciunța și îndresnela nemai pomenită, cu care „Observatoriul“ dlui G. Baritiu *batjocoresce* „*bastardii, barbarismii*“, ce se află la Alecsandri pe totă pagina!!!

Sfătuim pe maestrul de la „Observatoriul“, să detragă cuvântul învțăcelului seu. Iar dacă cumva dl. Baritiu nu are un „discipol“ mai de ispravă ca cel cu „*barbarismii*“, apoi recomandăm „magistrului“ să corige manuserisele „discipolului“ mai bine, ca să nu afe publicul cetitoriuu inteligent „*arhaismi vechi* (sic) din evul mediu“ etc. etc. Dar, veți bine, cine să corige? Însuși „*istoricul*“ Baritiu a dis în prelegerea sa sus pomenită și a scris în „Observatoriul“ Nr. 8 ddtó 25/6 Februarie a. e. următoarele: „Mai avemu inca si a patra scola philologica, totu istorica, care inse s'ar potea numi a *evului mediu*, care adeca nu merge cu adunarea elementeloru limbii mai departe, decâtu până in *secolulu abn 16-lea* (și: al *șesșespredecelea*!!) . . .“ Noi scim că, și în gimnasiul interior se învață că, *secolul al șesșespredecelea* se ține de *timpul nov*. Și de altă parte dl. Cipariu, eminentul istoric al limbii române, scrie (Crestomatia seu a-nalecte literare pag-V): „Dorerea nostra este numai, că nu potemu află destule documente literare, de a ne poté inaltă mai in susu de *seclulu XVI* (și *șesșespredece*)“.

Sciri ultime.

După „S. d. T. B.“)

Berlin, 25 Iuliu n. Contrariu dela scirea din „Times“, că reprezentanții turcesci ar fi acceptat ocupațiunea Bosniei și Erțegovinei, se anuncie: Re-

presentanții turcesci au declarat: Porta doresce a negocia despre ocupațiune numai deadreptul cu Austria. Rusia se retrage cu pretensiunile ei bănesci dinaintea creditorilor cu drepturi ipotocate. Ședința congresului a durat eri până la 5 1/2 ore.

Constantinopole, 5 Iuliu n. „Vakit“ termină un articol: „Viitoriul nostru“ cu cuvintele: Pentru noi Turcii Rumelia este trecut, Anatolia viitoriu.

Roma, 5 Iuliu n. Guvernul a dispus cercetare în privința celor întemplate în Veneția.

CONVOACARE.

Adunarea cercuală a despărțământului VII al asociațiunei transilvane, se convocă prin acosta pre Duminecă în 14 Iuliu 1878 st. n. d. a. la 2 ore în opidul Abrud la carea avem onore a invita pre toți membrii acestui despărțământ.

Abrud, în 30 Iunie 1878.

Comitetul cercual.

A. Filimon,

directorele despărțământ.

1-3

Bursa de Viena din 5 Iulie n. 1878.

Metalicele 5%	64 45
Împrumutul nat. 5% (argint)	66 70
Împrumutul de stat din 1860	114 —
Acțiuni de bancă	838 —
Acțiuni de credit	260 15
London	115 75
Argint	101 15
Galbin	5 46
Napoleon d'aur (poli)	9 28
Valuta nouă imperială germană	57 30

Economic.

Sibiu, 2 Iulie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.40—9.40; Grâu secăreț, fl. 6.90—7.90; Săcară fl. 6—6.40; Orz fl. 5.50; Ovės fl. 2.70—3.10; Cucuruz fl. 6.10—6.50; Mălaiu fl. 7; Cartofii. 5—3.50 Făină de până fl. 7; Slănină pro 50 chilo fl. 34; Unsore de porc fl. 30.—; Său brut fl. 17.50; Luminăride său pro 50 chilo fl. 30.—; Său de luminări fl. 25.—; Săpun fl. 21.—; Fēn pro 50 chilo fl. 0.90—1.10; Cănepă fl. 28—30; Lemne vėrtóse de foc pro metrul cubic fl. 3. Spirt pro grad 52 1/2—75 cr.; pro chilo: carne de vită 36—44 cr.; Carne de vițel 30—36 cr.; Carne de porc 44—48 cr.; Óue, 10 de 20 cr

Mediaș, 27 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.50—9.—; Grâu secăreț fl. 6.80—7.20; Săcară fl. 6.10—6.40; Ovės fl. 3.—3.20; Cucuruz fl. 6—6.50; Fasole fl. 6.50—7.50; Fēn fl. 2.—2.80; Cănepă fl. 60—64; Slănină pro 100 chilo: fl. 68—70; Unsore de porc fl. 60; Său de luminări fl. 40—50; Spirt pro grad 12 cr.; carne de vită pro chilo 36 cr.; carne de porc 44 cr.; Carne de vițel cr. 40; Óue 7 de 10 cr. Plouă meren de câte va țile încóce. Sperața unei recolte bogate se va implini numai dacă ploile și vijeliile nu vor cășuna pagube neprevăzute.

Estras din fôia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 4 Iulie și 8 August imobil. lui Ioan Kirnes în Preășmer (tribun. Brașov); în 13 August și 14 Septembrie imobil. lui Marcu Necșulea în Boița (trib. Sibiu); în 15 Iulie și 15 Au-

gust imobil. lui Moise Kocs în Munsă (trib. Odorheul sec.); în 5 August și 5 Septembrie imobil. rēmasului după George Iikeli în Marpod (tribun. Sibiu); în 18 Iulie imobil. lui Ioan Radu și soției sale în Mohu; în 13 Iulie imobil. rēmasului după Nicolae Oancea în Vale; în 8 Iulie imobil. lui Gustav Wendel în Mercuria (trib. Sibiu).

Nr. 71 — 1878.

EDICT.

Ioan Lazar Nr. casei 106 din Apoldul inferior, comit: Sibiiului, ppresbiteratul Mercurii, a părăsit de 6 ani pre legiuita sa soție Ana Moise Dragomir, fără a se sci ubicațiunea lui; deci prin acosta se citēză a se presenta în termin de un an, și anumiț până în 22 Iunie 1879, înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral, căci la din contră procesul divorțial intentat asupră-i se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercuria, în 19 Iunie 1878.

De la scaunul ppresbiteral al trațului Mercurii.

I. Droc m. p.
adm. prot.

Nr. 182.

EDICT.

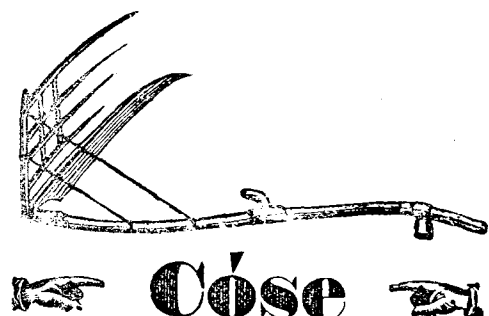
Elena născută Vasilie Voina Șoptea din Brașov a părăsit cu necredință aprópe de 4 ani de țile pe legiuitul ei bărbat Mihaile Ioan Ciuchimban numit și Chicamban alias Chi-chiumban, tot din Brașov și pribegesc în lume fără de a se sci locul unde se află, este prin acosta citată, ca în termin de un an și o ți, să se prezenteze înaintea subscrisului for matrimoniale, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupră-i.

Brașov, 23 Maiu 1878.

Forul matrimonial gr. or. al trațului protopresbiteral al Brașovului I.

Ioșif Barac, m. p.
prot.

3-3

Cose de cosit bucatele,

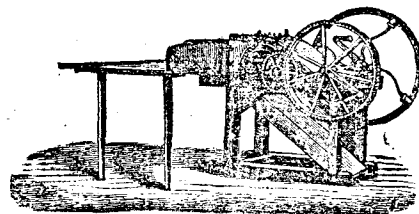
cu cari un om pôte cosi loc de 1 până la 1 1/2 jug pe ții mai frumos decât cu secerea, sânt de vėndare la

Andr. Rieger.

Sibiu, piața vinului [Weinplatz] Nr. 5.

Fabrică și deposit de mașine și unelte agricole. Negoț de marfă de fer.

[4] 3-3

ADAM MERGER,

în Sibiu,

(Kempelgasse Nr. 5, lângă casarmă),

recomandă onorabilului public asortimentul seu bogat în *mașini de imblătit*, atât pentru a fi mânate prin brațe cât și prin vėrteț pentru 2 și 6 cai sau boi cu și fără mechanism de vėnturat, lucrute în fabrica cea mai renumită și cea mai solidă UMRATH & COMP. în Praga.

În magazinul meu se află și *mașini* pentru taiat patele, pentru sdrobot brușii, pentru sortarea neghinei și a mazerichei din bucate (trieri) etc. etc., — precum și *ciururile de vėnturat* și de *sortat*, fabricate de mine, recunoscute de escelente și premiate la expoșiția agricolă și industrială din Brașov și Seghedin.

Despre soliditatea construcțiunei la mașini se pôte convinge fie-care în persónă.

[5] 2-12

*) „Foișoara Telegraf. rom.“ Anul II. 1877. Nr. 26 pag. 207.

**) Veți „Observatoriul“ Nr. 49 dto 17/29 Iunie a. e. într'o fôijă intitulată „Cântecul gintei latine.“

***) Ba să o ferescă ceriul pe ginta latină de manie! Acosta n'are loc pe câmpul de luptă, ci numai în casa de nebuni.